

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

Збірник матеріалів XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ІМЕНІ
МИХАЙЛА ПТУХИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ ПЕТРА АНДРЕЯ У ЯСАХ
МІЖНАРОДНИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

23-24 квітня
2026 року

Збірник матеріалів XXIV Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету

*Матеріали публікуються в авторській редакції
з незначною загальною правкою укладачів, відповідальність за зміст
та достовірність досліджень несуть автори.*

*Відповідальні за випуск, укладачі:
Кулікова І. А., Будна В. О.*

Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXIV Міжнар. наук.-практ. конф. Одеського національного економічного університету, 23-24 квітня 2026 р. Одеса : ОНЕУ, 2026. 432с.

Особливості розвитку економіки України протягом останніх років характеризуються процесом системної інституціональної трансформації. Відбуваються глибокі економічні зміни, активно формуються нові підходи до управління економікою, вдосконалюються ринкові методи господарювання, реалізуються євроінтеграційні процеси та здійснюються адаптація та зміни українського законодавства відповідно до нормативної бази ЄС.

Складність та суперечливість сучасних трансформаційних процесів, нагальність розв'язання цих та інших проблем обумовлює актуальність та прикладне значення їх усебічного вивчення та об'єктивної економіко-правової оцінки. Сучасні виклики для світової економіки, пов'язані з подоланням наслідків пандемії COVID-19, а також руйнівні наслідки для усіх сфер життєдіяльності України в умовах військової агресії з боку Російської Федерації, потребують переосмислення соціально-економічних процесів, які відбуваються, та прийняття адаптивних або, в деяких випадках, радикальних рішень в управлінні країною та захисту її міжнародно визнаних кордонів та національних інтересів.

Конференція покликана консолідувати науковців та фахівців навколо вирішення економічних проблем, які постають перед нашою країною у цих складних умовах.

Матеріали конференції орієнтовані на науковців, аспірантів та студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також фахівців економічних підрозділів підприємств та організацій.

використання неофіційних схем перевезень, а також недосконалість нормативно-правового регулювання.

Підвищення ефективності податкового контролю у транспортній галузі потребує впровадження сучасних цифрових технологій моніторингу діяльності підприємств, удосконалення системи бухгалтерського та податкового обліку, а також подальшого розвитку законодавчої бази у сфері оподаткування. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню рівня фінансової дисципліни у транспортній галузі та забезпеченню стабільних надходжень до державного бюджету.

Література

1. *Податковий кодекс України* : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна рада України : сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.03.2026).
2. *Бюджетний кодекс України* : Кодекс України від 08.07.2010. № 2456-VI / Верховна рада України : сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2026).
3. *Про автомобільний транспорт* : Закон України від 05.04.2001. №2344-III / Верховна Рада України : сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14> (дата звернення: 15.03.2026).
4. Барановський О. І. *Державний фінансовий контроль*: теоретичні засади та практики : монографія. Київ : Національна академія управління, 2018. 312 с.
5. Мельник П. В. *Податкова система України* : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 256 с.

УДК: 336.143:339.7

Артюх Оксана Валентинівна
д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту,
Одеський національний економічний університет (Україна)
Фейгін Катерина Павлівна
студентка 5 курсу центру заочної форми навчання,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

JEL classification: H830; F350; H610

Міжнародна фінансова допомога є одним із ключових джерел підтримки фінансової стабільності України, особливо в умовах воєнного стану та масштабних викликів, пов'язаних із відбудовою інфраструктури та забезпеченням соціальних потреб. Зростання обсягів грантових, кредитних та технічних ресурсів актуалізує необхідність формування ефективної системи державного фінансового контролю, здатної забезпечити прозорість, підзвітність і результативність використання зовнішніх коштів.

Система контролю за міжнародною допомогою в Україні включає діяльність різних органів державного фінансового контролю, зокрема: Рахункової палати України, Міністерства фінансів України, Державної аудиторської служби України. Важливу роль відіграють і зовнішні механізми контролю, що здійснюються міжнародними донорами — Європейським Союзом, Світовим банком, Міжнародним валютним фондом (МВФ), Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та іншими організаціями, які застосовують власні стандарти фінансового контролю.

Однією з ключових проблем залишається фрагментованість нормативно-правової бази, що регулює порядок залучення та використання міжнародної допомоги. Наявність різних процедур для окремих донорів ускладнює координацію та створює додаткові ризики для контролю. Крім того, значна частина допомоги надходить через позабюджетні механізми, що знижує рівень її відображення у державних фінансових звітах та ускладнює аудит.

Важливим викликом є також недостатня інтеграція інформаційних систем органів державного фінансового контролю. Попри активний розвиток цифрових платформ, таких як Prozorro, eData та DREAM, дані про міжнародні проекти часто подаються у різних форматах, що ускладнює їх автоматизований аналіз. Впровадження єдиної системи управління проектами відбудови створює можливість формування повного циклу контролю — від планування до оцінки результативності.

З метою оцінювання ефективності використання міжнародної допомоги доцільно застосовувати систему індикаторів, що дозволяє визначити рівень досягнення запланованих результатів. Приклад такої системи наведено в табл. 1.

Система показників оцінювання міжнародної фінансової допомоги

Група показників	Зміст	Приклади індикаторів
Ресурсні	Характеризують обсяг і структуру залучених коштів	Частка грантів у загальному обсязі допомоги
Процесні	Відображають якість управління проєктами	Дотримання процедур закупівель; своєчасність реалізації
Результативні	Показують досягнення цілей проєкту	Кількість відновлених об'єктів; охоплення населення
Ефективні	Відношення результатів до витрат	Вартість відновлення 1 об'єкта; економія коштів

Джерело: розроблено автором за даними [1; 2; 3]

Міжнародні партнери застосовують власні підходи до контролю, які базуються на принципах прозорості, незалежності аудиту та управління ризиками. Європейський Союз використовує систему регулярного моніторингу та оцінювання (M&E), що передбачає перевірку досягнення індикаторів ефективності. Світовий банк застосовує risk-based підхід, який дозволяє визначати найбільш вразливі етапи реалізації проєктів. Гармонізація українських процедур із цими підходами сприяє підвищенню якості державного фінансового контролю.

Окремої уваги потребує питання кадрової спроможності органів контролю. Ефективний аудит міжнародної допомоги вимагає спеціалізованих знань у сфері міжнародних стандартів, проєктного менеджменту, закупівель та оцінювання результативності. Тому важливим напрямом розвитку є підвищення кваліфікації аудиторів, розширення співпраці з міжнародними інституціями та впровадження сучасних методик аналізу даних.

Підвищення прозорості використання міжнародної допомоги також залежить від залучення громадськості та незалежних аналітичних центрів. Публічний контроль, відкриті дані та регулярне оприлюднення звітів сприяють зменшенню корупційних ризиків і формують додатковий рівень підзвітності. У цьому контексті важливим є розвиток механізмів громадського моніторингу, зокрема через інструменти відкритих бюджетів та аналітичні панелі.

Таким чином, удосконалення контролю за використанням міжнародної фінансової допомоги потребує комплексного підходу, що включає модернізацію нормативної бази, цифровізацію процесів, зміцнення інституційної спроможності органів контролю та інтеграцію міжнародних стандартів. Реалізація цих заходів дозволить забезпечити ефективне управління ресурсами, підвищити довіру донорів та сприяти успішній відбудові України.

Література

1. Рахункова палата України : сайт. URL: <https://rp.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2026).
2. Звіти про використання міжнародної допомоги. Міністерство фінансів України : сайт. URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 25.03.2026).
3. World Bank. Ukraine : Country Program Update. URL: <https://worldbank.org> (дата звернення: 24.03.2026).
4. INTOSAI. International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI). URL: <https://www.intosai.org> (дата звернення: 25.03.2026).

УДК: 336.22:332.3

Добрунік Тетяна Пилипівна

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

JEL classification: Q150; H200

Для суб'єктів національної аграрної економіки незалежно від організаційно-правової форми господарювання та форм власності, земля є складовою майна на правах власності або користування та є об'єктом оподаткування. В аграрному секторі економіки земельні ресурси виступають основним ресурсом, використання якого забезпечує отримання економічних вигід в процесі біологічної